

Орлов Максим Сергійович
Фізична особа-підприємець, м. Київ

ЦЕНТРАЛІЗОВАНІ І ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНІ МЕТОДИ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ

Анотація. Узагальнено зміст централізованих і децентралізованих методів стрес-тестування банківських ризиків, визначено їх переваги і вади. Проведено порівняльну оцінку, запропоновано напрямки використання.

Ключові слова: централізовані, децентралізовані, методи, стрес-тестування, банківські ризики

Глобальні економічні, фінансові, банківські, валютні кризи виникають із певною циклічністю в турбулентному середовищі світового господарства. Вони швидко розповсюджуються між країнами, імпортується національними економіками, призводячи до суттєвих їх потрясінь, збитків і втрат суб'єктів господарювання реального і фінансового секторів економіки. Проте, як свідчить досвід, негативні наслідки, тривалість та глибина стресів для банківських установ більше через переважно фінансовий характер активів, інструментів власного капіталу і зобов'язань.

Інструментом оцінки фінансової стабільності на рівні банківського сектору разом та окремих банків є стрес-тестування, яке виникло у 90-их роках минулого століття на основі моделей чутливості до зміни певних чинників і набуло популярності на початку XXI століття на основі сценарного підходу та використання гіпотетичних або історичних сценаріїв моделювання шоків. Стрес-тестування, його організація, проведення та контроль результатів є важливим напрямком діяльності Центральних банків країн світу з огляду на динамічний характер розвитку банківського сектору і необхідність активізації його властивостей до виживання у стресових ситуаціях.

Існує два підходи до проведення стрес-тестування банківських ризиків: централізований (макроекономічний) та децентралізований (мікроекономічний), кожний із яких має свої переваги і вади. Централізований полягає в побудові центральними банками власних моделей і застосуванні уніфікованої технології проведення стрес-тестування. Його перевагами є: приналежність для проведення макроекономічної діагностики стійкості банківської системи до стресових подій; вадами є неврахування індивідуальних особливостей українських банківських установ, активи яких розподілені за експоненціальним законом, що означає значний розмах варіації

їх вартості, і, як відомо менеджмент великого системного банку має значні відмінності від управління малим банком.

Децентралізований метод полягає в побудові банківськими установами другого рівня власних моделей стрес-тестування. Його перевагами є: врахування їх індивідуальних особливостей, що особливо важливо для українських банківських установ; вадами є: ускладнення інтегральної оцінки результатів стрес-тестів на макрорівні через їх неоднорідність. Децентралізований метод ґрунтується на розробці експертами оригінальних вузькоспеціалізованих стрес-тестів через індивідуальність ризикових портфелів окремих банків.

На сьогодні децентралізоване стрес-тестування в Україні значно відстає у методологічному плані від централізованого (за методиками МВФ та НБУ) [1, с. 72]. Напрямами його удосконалення є: врахування реальних шоків фінансової системи, швидкості розповсюдження криз між країнами, розширення спектру ризиків, що враховуються при побудові сценаріїв стрес-тестування тощо.

Список використаних джерел

1. Бортніков Г. П., Любіч О. О. Моделі стрес-тестування для оцінки ризиків банків. Математичне моделювання в економіці. 2016. № 1. С. 59-73.